У раду форума „Авганистанска нарко-производња – изазов светској заједници“одржаног 9. и 10. јуна у Москви учествовали су представници из преко 40 земаља, делегати ОУН, ШОС (Шангајске организације за сарадњу), ОСКБ (Организације Споразума о колективној безбедности) и НАТО. Међу учесницима су били и заменик генералног секретара ОУН, извршни директор Управе за наркотике и криминал Антонио Коста, председник Међународног комитета за контролу наркотика ОУН Хамид Годсе, заменик директора Управе администрације председника САД за питања државне политике у области контроле незаконитог промета наркотика Патрик Ворд, министар иностраних послова Русије Сергеј Лавров, заменик министра за економски развој Русије Игор Манилов, шефови анти-наркотичких и правосудних ресора низа земаља, представници друштвених организација, религиозних конфесија, научници, државни и политички руководиоци.

Председник Русије Дмитриј Медведев је у свом излагању на форуму саопштио, да је утврдио Стратегију државне анти-наркотичке политике Руске Федерације до 2020. године. Русија је изјавила да је спремна уложити максимум напора у циљу стварања међународне анти-наркотичке коалиције. Суштину те иницијативе обелоданио је шеф Државног анти-наркотичког комитета, директор Федералне службе за контролу промета наркотика Виктор Иванов. Русија предлаже седам доследних корака у правцу елиминације хероинске опасности по мир. Руски план за ликвидацију производње наркотика у Авганистану добио је назив „Радуга-2“. Москва сматра неопходним да ОУН проблем авганистанских наркотика званично подигне на „ниво опасности по међународни мир и безбедност“.

По речима Виктора Иванова, у Авганистану, где сада има око милион нарко-зависника (углавном су то пушачи опијума), са одушевљењем је подржан предлог руске стране. Према подацима западних експерата, садашња генерација деце Авганистана практично је изгубљена: код новорођенчади која са мајчиним млеком не добијају опијум, настаје већ познати апстиненцијски синдром.

Према информацији ОУН и ММФ, годишња сума прихода од незаконитог промета наркотика у свету износи око 600 милијарди долара. То је колосални бизнис – 7,6 процената обима светске трговине. 70 процената финансија, којима располажу највеће криминалне групације, стечено је од наркобизниса. Максимални приход доноси продаја хероина: између 300 и 2000 процената. У САД наркомани дневно троше од 30 до 50 долара. У Немачкој конзумент хероина дневно троши 150 евра, док хероински наркоман у Русији сваког дана потроши између 1200 и 2000 рубаља.

Приходима од реализације авганистанских наркотика финансирају се нереди и буне у разним деловима света – у Западној Европи, Русији, Централној Азији (у последње време – у Ферганској котлини), и на Северном Кавказу.

Данас Авганистан производи два пута више опијата него цео свет пре десет година. У 2010. години Авганистан је избио на прво место у свету по производњи хашиша, па је његова жетва достигла три хиљаде тона. Сваке године од авганистанских опијата умире више људи него од било ког другог наркотика у свету – до 100 хиљада људи. Укупно авганистански опијум конзумира 15 милиона људи, од тога две трећине употребљава хероин. Основна маса потрошача авганистанских наркотика налази се у Русији, Ирану и земљама Европске уније.

Истовремено, Запад још није до краја свестан димензија авганистанске нарко-опасности. Ако се у Централној Азији задржава пет процената хероинске бујице из Авганистана, а у Русији око 40 процената, значи да када наркотик стигне до Балкана њега више није могуће задржати. А Косово је практично класични пример нарко-државе, генерални дистрибутер авганистанских наркотика у светским размерама.

„Циљеви анти-наркотичке декларације ОУН су пропали, НАТО није уништио наркотике и, по свој прилици, не намерава да се тиме позабави, - каже шеф руске службе за контролу промета наркотика Виктор Иванов. „ОУН су умногоме скрајнуте од реализације програма у тој сфери, преневши задатке у компетенцију НАТО, а НАТО је са своје стране одговорност за борбу против нарко-производње у Авганистану спустио на национални, па чак и провинцијски ниво те земље“.

Бројке, које показују како се НАТО „бори“ против авганистанске нарко-индустрије, просто запрепашћују: за две године (2007-2009.) број хапшења нарко-дилера у Авганистану смањен је за 13 пута, а број ликвидираних нарко-лабораторија за 10 пута (са 248 на 25).

Годишње дотације ЕУ и САД за „алтернативну“ пољопривреду у Авганистану у висини од 0,5 милијарди долара троше се не зна се зашта и не доводе до смањења сетвених површина, док су у Колумбији годишњи трошкови у исте сврхе десетоструко мање (50 милиона долара), али у комбинацији са хемијском обрадом жбуња коке дају импресивне

ефекте. Ефикасност ликвидације нарко-плантажа у Колумбији је за 40 пута (!) већа него у Авганистану.

Руска дипломатија требало би да има на уму, да авганистанска нарко-производња ниједном још није била предмет специјалног разматрања Савета безбедности ОУН. Пажња која се том проблему придаје на Западу није довољна. За пример могу послужити документи Лондонске конференције о Авганистану, где се од 34 тачке Изјаве само у 27-ој нејасно помињу наркотици.

Планом „Радуга-2“, који је предложила Русија, међу другим мерама, предвиђа се:

- ликвидација културе опијумског мака путем искорењивања сетвених површина;

-укључивање у списак санкција ОУН авганистанских 'лендлордова', који уступају припадајуће им земљиште за узгајање мака, сачињавање катастарске евиденције земљишта у јужним провинцијама Авганистана;

-укључивање у мандат ИСАФ компетенција и обавезу уништавања плантажа опијумског мака у Авганистану;

-развој оперативне сарадње државних специјалних служби, размена обавештајних података, укључујући о местима дислокације нарко-лабораторија, и испорука сировина за производњу наркотика итд:

-заједничке акције на плану обуке авганистанских нарко-полицајаца.

Паралелно је у Авганистану потребно развијати енергетику, вршити електрификацију земље, отворити најмање два милиона нових радних места. А као почетна мера, неопходно је уништити најмање 25 процената сетвених површина опијумског мака. Позитивно искуство постоји: у САД и земљама Латинске Америке помоћу метода

распршивања хемијских супстанци уништено је 75 процената засада коке.

У самом Авганистану, како смо већ навели, предлог Русије изазвао је најшире позитивно одобрење у пуштунским друштвеним круговима, поред осталог у провинцији Гилменд – хероинској житници света. Нарочито се поздрављају иницијативе Москве за увођење санкција богатим лендлордовима (укључујући сачињавање катастра и списка власника плантажа мака) и уништење сетвених површина опијумског мака. Лист „Хатмадгар“, који излази на паштунском језику, објавио је обимни чланак са изразима солидарности авганистанских Паштуна са Русијом.

Сада су неопходна дела којима се доказује да правилно изговорене речи представника Русије на Московском форуму „Авганистанска нарко-производња – изазов светској заједници“, нису отишле у ветар.

(Фонд стратешке културе)